

EVALUERING AF PROJEKT GRØNT FOLKEMØDE

Et nøgleprojekt under sigtelinjen bæredygtighed

Skrevet af Sine Beuse Fauerby

06.07.17

BAGGRUND FOR PROJEKTET

I forbindelse med DN's deltagelse på Folkemødet undrede det os, at der tilsyneladende ikke var tænkt nogen form for miljømæssig bæredygtighed ind i Folkemødets planlægning eller afvikling. Vi tog derfor i 2014 kontakt til Folkemødesekretariatet under Bornholms regionskommune, for at blive kloget på, hvad de gjorde sig af tanker angående et mere bæredygtigt Folkemøde. Det blev klart for os, at miljø ikke var et prioriteret område i forhold til udvikling og afholdelse af Folkemødet.

DN mener, at Folkemødet selvfølgelig skal være miljømæssigt bæredygtigt og samtidig være et udstillingsvindue for gode bæredygtige løsninger.

Folkemødet er et unikt udstillingsvindue over for politikere, interesseorganisationer og borgere. Folkemøde er et oplagt sted til at udvikle og vise nye løsninger frem, derudover kan Folkemødet være et laboratorium for nye områder i den grønne omstilling. Vi satte derfor Projekt Grønt Folkemøde på AP og fik dermed ressourcer til at gå ind i et samarbejde med Folkemødet fra 2015 til og med 2017. I 2014 indgik vi en 3 års samarbejdsaftale, hvor DN ville lægge nogle timer for at hjælpe Folkemødet i gang med grønne tiltag. Folkene bag Folkemødet var meget interesserede i at få hjælp til at komme i gang med en udvikling af et grønt folkemøde, og havde et stort ønske om at rykke på denne dagsorden, trods manglende penge og ressourcer til indsatsen – derfor var vores hjælp meget velkommen.

FORMÅL

Projekt Grønt Folkemøde er en delindsats under sigtelinjen Bæredygtighed. Generelt var formålet, at Folkemødets miljøprofil skulle blive markant bedre end i 2014 på et eller flere konkrete udvalgte områder - som vi vælger sammen med Folkemødet. Vi ønskede også at skabe en faktisk, dokumentérbar miljøforbedring og formidle resultaterne.

Derudover havde DN et mål om at bruge samarbejdet om Grønt Folkemøde til at få synlighed og branding af DN som førende inden for den grønne omstilling.

INDSATSOMRÅDER

Før start gennemgik DN's projektgruppe (Christian Poll og Sine Beuse Faueryby) og Folkemødets folk, hvad vi i fællesskab kunne identificere af miljøaftryk fra Folkemødet, samt en skelen til ISO standarden for bæredygtige events. Identificere miljøaftryk fra Folkemødet:

- Energi. Her valgte vi en hurtig og nem løsning; Folkemødet køber nu grøn strøm.
- Transport. En stor udfordring, og det virkede svært at se, hvad Folkemødet kunne stille op med CO2 udledning fra færge og fly. Dog kunne de arbejde med transporten fra færgehavn og lufthavn til Allinge.
- Vand. Et oplagt indsatsområde. DN var forundret over de store mængder flaskevand, der bliver fragtet til Folkemødet.
- Affald. Også et oplagt indsatsområde. Dels ift. at minimere affald, f.eks. i form af forbud mod uddeling af flyers mm. En app var et muligt alternativ, pant på plastkrus samt sortering af affald
- Mad. Indsats ift. Stop spild af mad samt krav om økologi, lokalt produceret mad og kli-mavenlig mad.
- Folkemødet som arrangør. Hvilke krav kunne Folkemødet stille – her ønskede Folkemødet i første omgang selv at gå foran med initiativer, før der kom restriktioner..

Indsatserne afspejler, at der kunne gøres noget på mange niveauer, og der var enighed om at starte med de lavt hængende frugter.

Første år: Folkemødet 2015

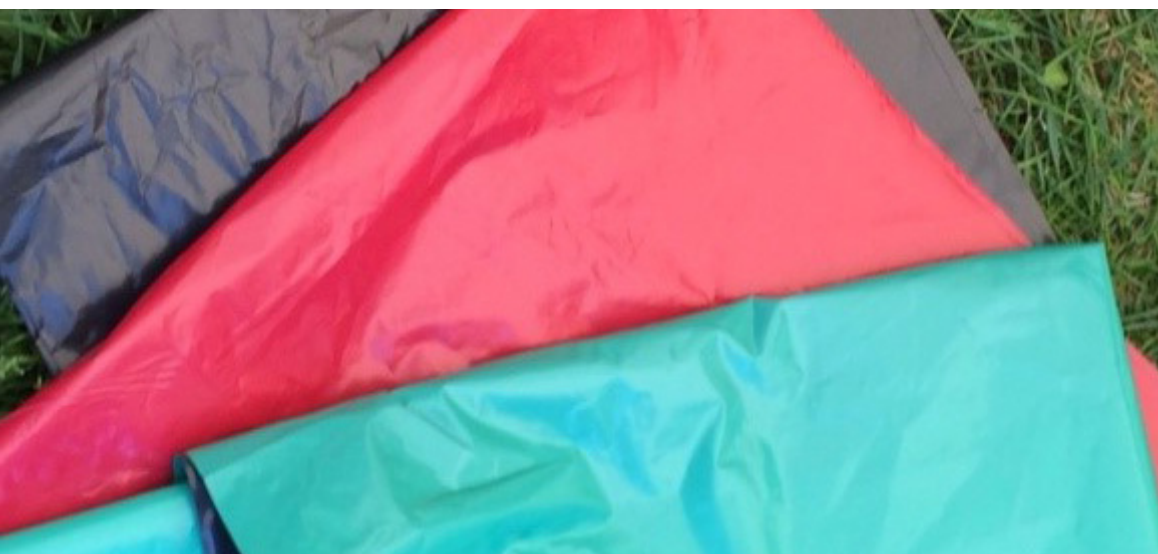
År et var i høj grad præget af, at DN måtte levere konkrete, praktiske løsninger, hvis de initiativer, der var planlagt, skulle blive til noget. De planlagte vandstandere, der skulle være startskuddet til udfasning af vand på flaske, fandt DN eksterne sponsorer til, og betalte delvist selv for, at de skulle blive en realitet. Det var DN's grafiker, der lavede den grafik, der skulle på vandstande osv. Folkemødet stod så for at få dem sat op mm.

Affaldsområdet var også op ad bakke. Da det ikke var lykkedes at overtale det lokale affaldsselskab (Bofa) til at udrulle en ambitiøs og fremtidsorienteret affaldssortering på hele Folkemødet, blev kompromiseret, at der blev oprettet en forsøgs affaldsstation "Wasteland", hvor der skulle sorteres affald i 6 fraktioner – inspireret af hvad man allerede gjorde på den Århusianske festival "North side". Det var således også DN, der skaffede de 6 spande til Wasteland, rammen rundt om affaldsstationen samt det banner, der fortalte om "Wasteland", og stod for bemanning af affaldsstationen. Bofa afhentede affaldet. På de resterende skraldespande på Folkemødet skaffede DN nye låg – der skulle fremme en sortering i de

tre fraktioner som Bofa var indstillet på at sortere affald i. Dertil kommer, at vi udrullede en øget affaldssortering ude i teltene med poser i forskellige farver – også her måtte DN i sidste øjeblik trække på netværk, så indsatsen i teltene ikke faldt helt til jorden. DN afholdt en debat om, hvad et Grønt Folkemøde skal indeholde, udførte en undersøgelse blandt deltagere og arrangører på Folkemødet mm. Folkemøde sek. gjorde det bedste de kunne for at støtte op om indsatsen inden for de ressourcer, de havde til rådighed. For en mere detaljeret gennemgang af indsatsen på Grønt Folkemøde 2015, henvises til en længere evalueringsrapport med anbefalinger til Folkemødet, der blev udarbejdet efter Folkemødet 2015.

Læring

Den mest centrale læring vi i DN tog med os hjem fra Folkemødet var, ud over en masse praktisk erfaring, behovet for politisk forankring af det Grønne Folkemøde, samt behovet for at Bornholms Kommune satte penge og tid af til arbejdet med at gøre Folkemødet grønt. Hertil kommer, at DN mente, at der var et væsentligt behov for, at Folkemødet blev bekendt med de mange gode erfaringer, der er fra andre events.

Andet år: Folkemødet 2016

Som optakt til Folkemødet 2016 inviterede vi Worldperfect der er folkene bag bæredygtigheds initiativerne på den Århusianske festival "NorthSide" med til møde på Bornholm – hvor vi frem-lagde ønske om at afholde en Workshop (inspireret af DN's arbejde med lokale klimatopmøder) for at skabe politisk opbakning, samt lokalt egenskab til Projekt Grønt Folkemøde. Folkemødet var med på ideen og afsatte 30.000 kr. til workshoppen samt hyrede Worldperfect til at stå for Workshoppen med os i DN som sparringspartner. Workshoppen var en stor succes, borgmesteren deltog hele dagen, en ny leder for Folkemøde sekretariatet, centrale lokale aktører fra Bornholm, herunder DN-Bornholm, og vi fra DN's sekretariat deltog med 4 personer. Der blev efterfølgende udarbejdet en opsamling fra Workshoppen af Worldperfect.

Folkemødet stod dog midt i en omskiftelig periode, der betød stor udskiftning i bemanding af Folkemøde sekretariatet. T af vores primære kontaktpersoner i Folkemøde sekretariatet stoppede. Det kom til at betyde, at de konkrete planer for Folkemødet 2016 langt fra indfriet, antallet af vandstandere gik dog fra 3 st. til 5. der kom mere synlig affaldssortering på de mange skraldespande, men aftalen om økologi på madstandende (som ellers var det nye fokusområde for at bygge ovenpå tiltag om vand og affald), skulle man kigge langt efter. Hertil kom, at vi gerne havde ændret på konceptet omkring Wasteland – lært af erfaringer fra 2015 – skulle der justeres i, hvilke fraktioner der skulle sorteres . Planen var, at der skulle etableres flere Wastelands rundt om på Folkemødet – det blev ikke til noget.

Læring

Det skal ikke være DN's rolle at stå for denne indsats alene. Vi skal ikke, (som i det første år) være dem, der får konkrete praktiske tiltag på benene. Vi var afhængige af, at Folkemødet og Bofa ville/kunne løfte opgaven, hvis det skulle blive en succes. Da dette ikke skete, neddrolede vi også vores forventninger. Vi accepterede, at år to i vores samarbejde ikke havde haft den ønskede udvikling, med henvisning til den store udskiftning i bemandingen hos Folkemødet. Her ville en klar kontrakt med, hvad Folkemødet skulle levere, have været god at have.

Citat fra Winni Grosbøll åbning af Workshoppen:

"Vi er derfor ret glade for at DN med kærlige skub gennem årene har holdt os fast på tankerne og drømmen om det grønne folkemøde. Fordi udviklingsarbejde altid kræver at der er nogen som holder fast i at det skal prioriteres, også når man har travlt – det har DN gjort".

Tredje år: Folkemødet 2017

Der fortsatte med at komme omrokeringer, der ikke fremmede den ønskede fremgang og progression i udvikling mod et Grønt Folkemøde. Folkemødet gik fra at være en del af Bornholms Kommune til en selvstændig Fond med egen bestyrelse osv. Dette medførte endnu en stor udskiftning i bemanningen hos Folkemødet, der igen fik ny leder, programchef mm. I sep. 2016 holdt vi et møde med Connie Hedegaard, der var en del af den nye Folkemøde bestyrelse. Vi fortalte om ambitioner og frustrationer i forbindelse med projekt Grønt Folkemøde. Connie gav klart udtryk for, at selvfølgelig skal Folkemødet være et grønt folkemøde. Med forhåbning om at der var stor opbakning til arbejdet med det grønne folkemøde, valgte vi ikke at trække os fra projektet. Og vi kunne efterfølgende glæde os over, at opgaven med at udvikle Folkemødet til et grønt folkemøde var et centralt punkt i stillingsopslaget for en ny leder for Folkemødet.

Men derefter gik tiden med administrative opgaver for Folkemødet. Da den nye ledelse af Folkemødet var på plads, holdt vi (efter mange forespørgsler på møde og dato forslag fra vores side) et møde med dem i København – et møde der på mange måder mindede om at starte forfra. I maj måned mødtes vi igen til møde på Bornholm for at gennemgå konkrete initiativer, men det var for sent at nå at sætte så store nye initiativer i værk. Der var klart en vilje til at arbejde med at gøre Folkemødet

grønt – men alle nye initiativer blev mødt med udsagnet: "Næste år". Det var svært at finde de konkrete initiativer på Folkemødet 2017. Vandstande gik dog fra 5 til 8 st. Affaldssortering fortsatte, som det havde kørt i 2016, dog uden Wasteland, da vi i DN ikke mente, at det gav mening for os at bruge ressourcer på dette, såfremt det ikke havde Folkemødets interesse. Der var dog blevet stillet krav til madboderne om økologi, og i samarbejde med andre aktører kom der en boks ud til restauranter, så folk kunne få madrester med hjem – i et forsøg på at sætte fokus på madspild.

I DN ønsker vi at afslutte samarbejdet med at udarbejde et notat med anbefalinger til Folkemødets videre arbejde. I de tre år, der er gået, har mange ideer og konkrete løsningsforslag været på bordet, og vi ønsker at samle op på alt dette, så vi overleverer konkrete anbefalinger til deres videre arbejde. Vi har ligeledes en aftale med Folkemødet om at afholde et evalueringsmøde i september 2017. Vi vil selvfølgelig være indstillet på at give sparring på forskellige løsninger, såfremt Folkemødet ønsker det i fremtiden.

Da Folkemødet er stedet for uformelle snakke, fik vi i DN også lejlighed til at vende Grønt Folkemøde med Bornholms borgmester (Winni Grosbøll) og Connie Hedegaard. Begge erkender, at vi langt fra er i mål, og at fokus har været på basisdrift og udvikling af Folkemødets primære opgaver, frem for udvikling af det grønne folkemøde.

RESULTATER OG SYNLIGHED

Formålet var blandt andet, at Folkemødets miljøprofil bliver markant bedre end i 2014 på et eller flere konkrete udvalgte områder - som vi valgte sammen med Folkemødet. Vi ønskede også at skabe en faktisk, dokumenterbar miljøforbedring og formidle resultaterne.

Dette er svært at måle på, men der er ingen tvivl om, at der er kommet fokus på et område, som Folkemødet ikke selv ville have kigget på. Der havde højst sandsynligt ikke været en mere synlig affaldssortering, ikke 8 vandstandere og intet krav om økologi i madboderne, hvis ikke vi havde presset på. Begrebet "Grønt Folkemøde" var ikke blevet introduceret og havde ikke stået som en bundet opgave i forbindelse med ansættelsen af Folkemødets ledelse.

Det har ikke været muligt for os at måle på

indsatsen - f.eks. om der er sket et faktisk fald i gratis flasker med vand, der deles ud under Folkemødet. Vi må derfor erkende, at der ikke er de ønskede konkrete og målbare miljømæssige resultater og at resultaterne primært er af symbolsk betydning.

Derudover ønsker DN synlighed - hvilket vi ikke mener, at vi har fået i det omfang, vi havde forventet.

Det kan være svært at vurdere værdien af at DN's logo er på 8 vandstander fordelt over Folkemødet. Vi har via vores samarbejde dog fået positiv særbehandling ift. placering af vores telt samt rabat ift. Telt leje i 2016, og bliver omtalt på Folkemødets hjemmeside som samarbejdspartner.

Se: folkemoedet.dk/om/groent-folkemoede/

KONKLUSION

Og indstilling til det videre arbejde

Konklusion: Det har ikke været spildt arbejde. Vi har sat noget i gang, som ikke er til at stoppe. At der er noget der hedder "Grønt Folkemøde" er DN's fortjeneste. Vi har sået en masse frø - som det nu er op til Folkemødets sekretariat at få til at spire. Samarbejdet har åbnet andre muligheder for DN, da vi er blevet kontaktet af Københavns Kommune angående deres udfordringer med DHL stafet, Grøn Koncert og Roskilde vil gerne have hjælp og sparring.

Grønt Folkemøde har givet DN konkrete erfaringer med de udfordringer, der er forbundet med at gøre en stor event bæredygtig. Og vi har

set, at der mange steder er behov for råd og vejledning til, hvad man kan gøre. Samtidig ser vi en række initiativer ude på festivaler mm., der ikke er miljømæssigt gennemtænkt - som f.eks. bioplast bestik.

Derfor kunne et nyt indsatsområde under produktion og forbrug være en naturlig forlængelse af Grønt Folkemøde, hvor vi udarbejder en guide til det bæredygtige arrangement. En guide som kan være en hjælp til vores lokale, der ønsker at have en dialog med kommunen om den lokale byfest, eller de unge der ønsker at arbejde med bæredygtighed på de store danske festivaler.

BILAG

Anbefaling til Folkemødet

Projekt Grønt folkemøde

DN og Folkemødet har fra 2014 til 2017 haft et samarbejde om at igangsætte og udvikle Folkemødet, så det også blev et grønt folkemøde.

Generelt var formålet, at Folkemødets miljøprofil bliver markant bedre end i 2014 på et eller flere konkrete udvalgte områder - som DN og Folkemødets sekretariat identificerer i fælles-skab. Vi ønskede også at skabe en faktisk, dokumentérbar miljøforbedring og formidle resultaterne.

Som afslutning på det 3-årige samarbejde har DN udarbejdet nedenstående anbefalinger til Folkemødet, da det er vores håb, at Folkemødet arbejder videre hvor vores samarbejde slutter.

Afslutning af projektet

Efter 3 års arbejde er konklusionen at vi langt fra er nået i mål. Det vil være "green wash", at kalde Folkemødet for et grønt folkemøde på nuværende stadie. Men en proces er sat i gang.

Fra DN's synsvinkel har det ikke været spildt arbejde. Vi har sat noget i gang, som ikke er til at stoppe. For 3 år siden var der ikke noget der hed "Grønt Folkemøde". Vi har sået en masse frø - som det nu er op til folkemødets sekretariat at få til at spire. Vi havde meget gerne set et langt større ejerskab og interesse for at udvikle det grønne folkemøde de sidste 2 år,

men alt dette til trods, er der kommet initiativer, der går den rigtige vej.

Konkrete anbefalinger til Folkemødets videre arbejde

Det er i vores optik ikke til diskussion, om Folkemødet skal være grønt. Mange festivaler er allerede langt foran, og Folkemødets manglende handling på dette område skiller sig mere og mere ud.

Fonden bag Folkemødet bør derfor vedtage, at Folkemødets sekretariat skal udarbejde en samlet plan, og en strategi for arbejdet med at gøre Folkemødet bæredygtigt de kommende år. En plan, som bestyrelsen bag Folkemødet skal have ejerskab til, samt måle Folkemødet på.

At Folkemødet skal være grønt bør være hele Folkemødesekretariatets ansvar - og ikke op til en projektmedarbejder. Og, der skal sættes penge og tid af til at arbejde dedikeret på det grønne folkemøde.

Saml op på den afholde workshop i april 2016, og inddrag de lokale aktører, som dengang viste interesse for at folkemødet bliver grønt og samt tænke Bornholms visioner om en "Bright Green Island" sammen med visionen om et grønt Folkemøde.

Inddrag erfaringerne fra de mange meget mere bæredygtige festivaler, der er rundt omkring både i Danmark og andre steder i EU.

En strategi for et grønt Folkemøde bør indeholde:

En strategi bør både indeholde hvad Folkemødet vil stille af krav til deltagere og arrangører, samarbejdsparter (f.eks. Bofa og Roskilde teltudlejning), samt hvad Folkemødet selv kan gøre ved at sætte de rette rammer.

Folkemødet sætter rammerne og går foran, ved at der er styr på, at

- der er nok busser til og fra Allinge.
- sikre, at der er nok vandstandere - og at folk ved, at de er der.
- en ny Folkemøde app indeholder en funktion, så man som bruger kan få information om, hvad der sker i det område man opholder sig, så folk ikke skal gøre reklame for events via foldere.

- sammen med BOFA udrulles en mere visionær affalds sortering både i teltene og på pladsen.
- indføre pantsystemer for plast krus og gerne andre materialer.
- standarder for den emballage der bruges blandt andet til mad.
- inddrage frivillige til at informere folk – uddan et korps af folk, der går rundt i teltene og snakker med dem om, hvordan de skal sortere affaldet og om, hvorfor de ikke skal ha-ve vand med frem over osv.
- Folkemødets egne madsteder går foran med økologisk, klima venlig og lokalt produceret mad.
- Differentieret betaling for leje af plads ud fra, hvordan man score på et bæredygtig-hedsbarometer evt. inspireret af FN's verdensmål.

Det er vigtigt, at folk kender til disse muligheder hjemmefra – så de ikke tager flaskevand med – men ved, at man let kan få vand samt ikke skal udarbejde en masse reklameting at dele ud, og. Hjemmesiden og arrangør håndbogen er meget central! Her skal de grønne tiltag formidles – og ikke bare i en lille note på næstsidste side.

Folkemødet kan på lige fod som offentlige indkøber efterspørge de grønne løsninger. Også her er der meget inspiration at hente andre steder fra.

Folkemødet kan stille krav om:
 Mindst 60 procent af alt mad og drikke skal være økologisk (sølvmærket)
 Forbud mod uddeling af materialer, herunder vandflasker med reklamer på.
 Bøder ved manglende affaldssortering.

Derudover håber vi meget, at Folkemødet vil se på de langt mere detaljerede anbefalinger vi i DN udarbejdede efter Folkemødet 2015 – hvor vi blandt andet har konkrete anbefalinger til hvilke affaldsfraktioner der skal sorteres i. Derudover kom opsamlingen fra Workshoppen i april 2016, også med anbefalinger.

Afslutningsvis vil vi bruge et citat fra Winni Grosbølls tale til åbningen af workshop i april 2016:

"at det helt fra FM's start havde været et stort ønske at FM efterlevede visionerne i Bright Green Island, og at vi kunne vise, at man kunne lave en festival der ikke satte varige spor, men som agerede "grønt" og leverede løsninger, der kunne håndtere de 35.000 mennesker, der hver dag producerer affald, bruger strøm mm. Men jeg måtte også erkende, at arbejdet med det grønne folkemøde var noget af det som vi måtte sætte ned i gear fordi folkemødet gennem de 4 år har haft det vokseværk det har, så alene at kunne følge med på logistik- og planlægningssiden har været en udfordring. Vi er derfor ret glade for at DN med kærlige skub gennem årene har holdt os fast på tankerne og drømmen om det grønne folkemøde. Fordi udviklingsarbejde altid kræver at der er nogen som holder fast i at det skal prioriteres, også når man har travlt – det har DN gjort. Vi har gennem årene forsøgt med forskellige tiltag og arbejdet med det når vi har haft lidt overskud, men nu tager vi fat i den strategiske tilgang sådan, at vi kan få lavet en samlet plan og en strategi for arbejdet de kommende år. For selvfølgelig skal folkemødet på Bornholm være grønt og bæredygtigt!"

